

Oslo tingrett - TOSLO-2011-175124-3

Instans	Oslo tingrett - Kjennelse.
Dato	2011-11-14
Publisert	TOSLO-2011-175124-3
Stikkord	22. juli-saken. Begjæring om fengslingsforlengelse. Bevisforspillelse. Terrorforsett. Straffeprosessloven § 184, jf. § 185, jf. § 171 første ledd nr. 2, straffeloven § 147a.
Sammendrag	Tingretten avsa kjennelse om at siktede i 22. julisaken fortsatt kunne holdes varetektsfengslet inntil noe annet ble bestemt av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 6. februar 2012. Siktede ble også undergitt brev- og besøkskontroll til og med 9. januar 2012 og medieforbud til og med 12. desember 2011. (Sammendrag ved Lovdata.)
Saksgang	Oslo tingrett TOSLO-2011-175124-3 (11-175124ENE-OTIR/03).
Parter	Den offentlige påtalemyndighet (politadvokat Pål-Fredrik Hjort Kraby) mot A (advokat Geir Lippestad).
Forfatter	Tingrettsdommer Torkjel Nesheim.

Til stede:

Aktor: Pål-Fredrik Hjort Kraby

Politiførstebetjent: Knut Jensen

Siktet: A

Forsvarer: Advokat Geir Lippestad

Medforsvarere: Advokat Tord Jordet, Advokatfullmektig Odd Grøn Advokat Vibeke Hein Bæra

Bistandsadvokat: Advokat Frode Eglesem

Bistandsadvokat: Advokat Siv Hallgren

Bistandsadvokat: Advokat Mette Yvonne Larsen

Bistandsadvokat: Advokat Carl Bore

Bistandsadvokat: Advokat Cathrine Grøndahl

Bistandsadvokat: Advokat Karoline Henriksen

Bistandsadvokat: Advokat Gunn Margit Indreiten

Bistandsadvokat: Advokat Sidsel Katralen

Bistandsadvokat: Advokat Anne Gry Rønning-Aaby

Dommeren hadde sakens dokumenter. Det framkom ingen innvendinger mot dommerens habilitet.

Framsto:

Siktedes navn: A

Fødselsdato: 0.0.1979

Adresse: c/o Ila fengsel og forvaringsanstalt

Statsborgerskap: Norge

Kjønn: Mann

KJENNELSE

Ved Oslo tingretts kjennelse av 25.07.11 (TOSLO-2011-119207-2) ble A i medhold av straffeprosessloven § 171 nr. 2, jf § 170a og § 185 varetektsfengslet til 19.09.11 siktet for overtredelse av straffeloven § 147a første ledd bokstav a og straffeloven § 147 første ledd bokstav b. Han ble samtidig undergitt brev-, besøks- og medieforbud i hele perioden, samt fullstendig isolasjon inntil 22.08.11. Ved Oslo tingretts kjennelse av 19.08.11 (TOSLO-2011-129394-4) ble han undergitt fullstendig isolasjon til 19.09.11. Ved Oslo tingretts kjennelse 19.09.11 (TOSLO-2011-143688-2) ble fengslingstiden forlenget til 14.11.11. Siktete ble samtidig undergitt brev-, besøks- og medieforbud i hele perioden og fortsatt fullstendig isolasjon fram til 17.10.11. Påtalemyndigheten har ikke begjært isolasjon etter dette, men har nå bedt om rettens kjennelse for fortsatt fengsling i 12 uker med brev- og besøkskontroll, samt medieforbud i hele fengslingsperioden.

Retten finner at siktete med skjellig grunn fortsatt kan mistenkes for straffbare handlinger som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder, nemlig for forbrytelse mot straffeloven § 147a første ledd bokstav a og straffeloven § 147a første ledd bokstav b, som beskrevet i siktelsen. Retten viser til at siktete har erkjent å ha gjennomført bombesprengningen mot Regjeringskvartalet og skytingen på AUF's sommerleir på Utøya. Etterforskningen har også bekreftet dette. Siktetes handlinger har medført at 77 mennesker er drept og at et stort antall personer er skadet.

Når det gjelder siktetes motiv, viser retten til det han forklarte i fengslingsmøtet 25.07.11, og i senere politiavhør. Ut fra disse forklaringene finner retten det tilstrekkelig bevist at siktete har handlet med «terrorforsett», jf straffeloven § 147a.

Retten finner at også de spesielle fengslingsvilkårene i straffeprosessloven § 184, jf. § 185, jf. § 171 første ledd nr. 2 tilsier fortsatt fengsling. Det skal for å fengsle etter dette alternativet foreligge en nærliggende fare for at siktete vil forspille bevis dersom han blir løslatt. Selv om saken har vært etterforsket med store ressurser i 16 uker, gjenstår fortsatt omfattende etterforskning i saken, med ytterligere vitneavhør, bevisinnhentning og analyse. Sett på bakgrunn av sakens helt ekstraordinære karakter og omfang, må etterforskningen fremdeles anses for å være langt fra avsluttet. Selv om det så langt i etterforskningen ikke er konkrete holdepunkter for at siktete har hatt bistand fra medvirkere til å gjennomføre terrorhandlingene, har påtalemyndigheten bekreftet at det fortsatt pågår etterforskning rettet mot mulige medvirkere. Etter det opplyste er politiet fortsatt i en innsamlingsfase og det gjenstår et betydelig analysearbeid. Retten viser i denne sammenheng også til Borgarting lagmannsretts kjennelse 31.10.11 (sak LB-2011-159099) om bistandsadvokatenes rett til innsyn i samtlige etterforskningsdokumenter. Lagmannsretten uttalte her:

Lagmannsretten har merket seg at politiet uttaler offentlig at man er blitt mer og mer sikre på at A var alene om anslagene. Ut fra hva som er opplyst fra påtalemyndigheten i forbindelse med ankesaken, legger lagmannsretten til grunn at etterforskningen rettet mot mulige medvirkere likevel ikke er avsluttet. Retten bemerker videre at selv om det skulle være slik at A har vært alene om den systematiske planleggingen og selve gjennomføringen av terrorangrepene, utelukker det ikke at han i deler av planleggings- eller gjennomføringsfasen kan ha hatt bistand av én eller flere andre. Ut fra sakens helt ekstraordinære karakter og alvor, er det nødvendig at man under etterforskningen søker å bringe fullstendig klarhet i spørsmålet om det kan foreligge medvirkere og hva som eventuelt er deres rolle.

Etter rettens syn har dette fortsatt gyldighet, jf. også Borgarting lagmannsretts kjennelse 10.11.11 (LB-2011-180900) vedrørende spørsmålet om lukkede dører hvor det samme er lagt til grunn. Retten viser også til at siktete i politiavhørene har holdt tilbake opplysninger knyttet til andre personer og nettverk, noe som gjør det vanskelig og tidkrevende for politiet å få bekreftet eller avkreftet om han har hatt medvirkere i forbindelse med terroranslagene eller i deler av planleggings- og gjennomføringsfasen. Retten viser til avhørene i dok. 08.06.01 side 3 og dok. 08.07 s. 6, s. 10, s. 12, s. 13, s. 14, s. 15 og s. 16. Det kan fortsatt ikke fastslås at det bare er en «teoretisk mulighet» for at siktete har hatt medhjelpere.

Retten finner etter dette at det fortsatt er en reell og nærliggende mulighet for at bevis vil bli forspilt og at det er sannsynliggjort at siktete, dersom han blir løslatt, vil forspille bevis i saken ved å søke å påvirke etterforskningen, ved å påvirke eller samordne forklaring med vitner eller eventuelle medskyldige, eller på annen måte ødelegge eller manipulere andre type bevis.

Retten bemerker for øvrig at det i denne saken også er fengslingsgrunnlag etter straffeprosessloven § 172. Det foreligger forhold som i særlig grad styrker mistanken mot siktede. Retten viser til at siktede har erkjent å ha gjennomført bombesprengningen mot Regjeringskvartalet og skytingen på AUF's sommerleir på Utøya. Øvrige opplysninger i saken styrker i særlig grad mistanken. Det er videre tale om forbrytelser av særlig samfunnskadelig art og sterke samfunnsmessige hensyn tilsier fortsatt fengsling av siktede. Videre foreligger det så langt ikke opplysninger som gir grunnlag for alvorlig tvil om siktedes tilregnelighet og subjektive skyld.

Retten mener at fortsatt varetektsfengsling i 12 uker ikke er et uforholdsmessig inngrep, og at fortsatt fengsling er tilstrekkelig begrunnet, jf. straffeprosessloven § 170a. Retten har ved denne vurderingen lagt vekt på den svært alvorlige siktelsen og at det er grunnlag for fengsling etter straffeprosessloven § 172. Fornyet behandling etter 4 eller 8 uker anses uten betydning, jf. straffeprosessloven § 185 første ledd. Siktede har adekvat legetilsyn i fengselet og det er ikke opplyst noe om særlige problemer knyttet til soningen. Forholdet til EMK artikkel 5 nr. 3 som blant annet bestemmer at den som holdes varetektsfengslet skal ha rett til hovedforhandling innen rimelig tid, er vurdert. Aktor har opplyst at man tar sikte på at hovedforhandlingen antakelig vil starte i mars/april 2012. Sett hen til den svært alvorlige siktelsen finner retten helt klart at politiet etterforsker saken med den nødvendige fremdrift og at oppstart av hovedforhandling i løpet av våren 2012 tilfredsstillende kravet om at hovedforhandling vil finne sted innen rimelig tid.

Påtalemyndigheten har også begjært kjennelse for brev- og besøkskontroll samt medieforbud i hele fengslingsperioden. Retten viser til det som er anført ovenfor om faren for bevisforspillelse og finner at hensynet til etterforskningen tilsier fortsatt brev- og besøkskontroll samt medieforbud. Brev- og besøkskontroll er nødvendig for å sikre kontroll med hvem siktede kommuniserer med og på den måten påvirker etterforskningen. Medieforbud er nødvendig for å hindre at siktede blir kjent med deler av etterforskningen som siktede i dag er nektet innsyn i. I den forbindelse viser retten til at deler av media driver sin egen etterforskning og at det er skrevet mye om saken.

Retten kan imidlertid ikke se at det er påvist tilstrekkelig grunnlag for slike restriksjoner i hele fengslingsperioden, slik påtalemyndigheten har begjært. Etter rettens syn vil bevisforspillelsesfaren svekkes og behovet for restriksjoner som begjært avta i løpet av fengslingsperioden. Selv om det foreligger opplysninger som fortsatt gjør det mulig at det foreligger medvirkere, framstår det ikke som sannsynlig slik saken er opplyst i dag. Videre viser retten viser til at siktede i praksis har sittet i fullstendig isolasjon fra han ble pågrepet 22.07.11, først etter straffeprosessloven § 186a fram til midten av oktober 2011, deretter er han med hjemmel i administrativ vedtak etter straffegjennomføringsloven plassert på avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå. For siktede skiller dette seg reelt sett lite fra en rettslig besluttet isolasjon etter straffeprosessloven sett i sammenheng med de restriksjonene han har vært underlagt. Brev- og besøkskontroll og medieforbud i hele fengslingsperioden på 12 uker anses på denne bakgrunn uforholdsmessig, jf. straffeprosessloven § 170a. Etter rettens syn er det tilstrekkelig med brev- og besøkskontroll i 8 uker og at medieforbudet forlenges i ytterligere 4 uker, jf. straffeloven § 186 annet ledd.

Fengslingssurrogater etter straffeprosessloven § 188 anses ikke anvendelige.

Retten tar politiets begjæring delvis til følge og setter fengslingsfristen til 06.02.12.

Slutning:

A, født 0.0.1979, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 06.02.12.

Han undergis brev- og besøkskontroll til og med 09.01.12

Han undergis medieforbud til og med 12.12.11.